

Mikulčice

Název: Mikulčice

Popis: Mikulčice se připomínají poprvé v roce 1141 v majetku hradského velkofarního kostela v Břeclavi. Jak asi vesnice vypadala v této době? Víme, že u kostela se rozkládalo ve 12. a 13. století řadové mladohradištní pohřebiště. Nelze vyloučit, že již v té době šlo o kostelní hřbitov, ačkoliv spolehlivé doklady existence a datování předchůdce dnešní, v jádru gotické stavby kostela chybí. V hrobech se nacházely esovitě náušnice větších rozměrů, charakteristické pro 12. - 13. století, a další nálezy. Je pravděpodobné, že zde pochovávalo obyvatelstvo ze sídliště, které se rozkládalo v prostoru za dnešním obecním úřadem a které je doloženo nálezy ze stavby řadových domků v Luční ulici. Sídliště lze datovat rámcově do 12. až 14. století. Těšické pastvisko - váha - v pozadí vpravo větrný mlýn - 1910 Nálezy keramiky 12. až 1. poloviny 13. století pocházejí z dalších míst zastavěné části obce. Jsou však zatím ojedinělé a podobně jako sídliště v Luční ulici je lze jen těžko vztáhnout k vývoji půdorysné dispozice dnešních Mikulčic. Půdorys protáhlé široké ulicovky, jak jej známe dnes, se začal vytvářet pravděpodobně v pokročilém 13. a 14. století, kdy většina vsí dostávala svůj pevný půdorysný rámec. Dokladem toho mohou být přibývající nálezy keramiky konce 13. a 14. století z parcel domů na návsi. Pohřbívání u kostela pokračovalo patrně bez přerušení dále, jak ukazují nálezy statigraficky mladších hrobů. Farní kostel Nanebevzetí P. Marie je nepřímo připomínán poprvé roku 1353. Ve 14. a na začátku 15. století se uvádí v Mikulčicích tvrz. Selské stavění v Mikulčicích u Sečkářů Nejčastěji je hledána v poloze „Kopec“; v jižní části dědiny, ačkoliv se po ní nedochovaly žádné viditelné stopy. Spojení této tvrze s opevněním 14.-15. století v prostoru 9. kostela na „Kostelisku“; v areálu velkomoravského hradiště je málo pravděpodobné. Obě opevnění zanikla patrně v neklidných dobách husitských válek. PhDr. Lumír Poláček Velkomoravský hrad Raně středověké hradiště „Valy“ u Mikulčic patřilo k nejvýznamnějším střediskům velkomoravského státu 9. století. Z písemných pramenů se bohužel nedovídáme, jak se hrad jmenoval, ani jakou plnil úlohu ve správě státu, ve věcech hospodářských a církevních. Řešení těchto otázek zůstává především na archeologii, i když ani ta na mnohé z nich nemůže dát spolehlivou odpověď. Sídlní aglomerace mocenského centra se původně rozkládala na několika ostrovech mezi rozvětvenými rameny řeky Moravy. Celkovou osídlenou plochu lze odhadnout na 30-50 ha. Opevněným jádrem tohoto komplexu sídlišť a pohřebiště byla akropole s předhradím na ploše 10 ha. Oba tyto útvary byly opevněny mohutnou dřevěnou hradbou s čelní kamennou plentou a byly chráněny prstencem řečišť. Břeh říčního koryta před hradbou byl zpevněn vícenásobnou palisádou z dřevěných kůlů. V opevnění akropole a předhradí bylo prolomeno několik bran na něž navazovaly dřevěné mosty. Tyto stavby umožňovaly propojení obou opevněných útvarů navzájem i jejich spojení podhradím. Podhradí s dalšími sídlišti, pohřebišti a kostely se rozkládalo na dalších ostrovech kolem opevněného jádra. Na akropoli hradu se nacházeli nejvýznamnější stavby - kostely a palác a další zděné objekty. Zde sídlili příslušníci rodin knížete a velmožů, duchovenstvo, patrně i řemeslníci pracující pro "panstvo". Nejvýznamnější příslušníci vládnoucí vrstvy byli pochováni - často s bohatou výbavou v kostelních hrobkách a na čestných místech u kostelů. Ostatní zemřelí byli ukládáni na kostelních hřbitovech nebo na prostých pohřebištích. Na akropoli pracovaly dílny kovolitců, šperkářů, kovářů, snad i sklářů a řemeslníků dalších profesí. Vnitřní plocha akropole byla členěna příkopy, palisádami nebo ploty na menší útvary, jejichž podobu a funkci zatím nedovedeme jednoznačně rekonstruovat. Základním typem obydlí byly povrchové dřevěné stavby roubené nebo kůlové konstrukce, které odlišují Mikulčice od běžných vesnických sídlišť s charakteristickými zahloubenými zemnicemi. O předhradí se soudí, že bylo sídlištěm vojenské družiny. V podhradí lze hledat příbytky řemeslníků, zemědělců a dalšího obyvatelstva zajišťujícího hospodářský provoz hradu. Kostely v podhradí bývají považovány za doklad dvorců, zakládaných velmoži v blízkosti knížecího hradu. Nezbytnou součástí života hradiště byly pravidelné trhy, kde byly směňovány produkty řemeslníků a zemědělců a kde bylo nabízeno

"zboží" přinášené příchozími ze vzdálených zemí. Život na hradišti byl závislý na rozsáhlém hospodářském zázemí. Distribuci potravin a dalších základních potřeb pro 2000 osob, což je velmi hrubý odhad počtu obyvatel mikulčické aglomerace v pokročilém 9. století, muselo zajišťovat obyvatelstvo širokého okolí hradiště. Jak byly tyto "služby" organizovány, se dnes můžeme jenom domýšlet. Součástí tohoto hospodářského zázemí byly jistě také osady doložené v dnešní zastavěné části Mikulčic, především sídliště u trati "Podbřežníky". S tímto sídlištěm patrně souvisí nově objevené pohřebiště v nedaleké trati "Panské". Zde byla záchranným výzkumem při modernizaci železniční tratě Břeclav-Hodonín v letech 1999 - 2000 odkryta část pohřebiště, jehož celkový rozsah lze odhadnout na několik set hrobů. Ačkoliv ve výbavě hrobů jsou ve srovnání s hradištěm na "Valech" zastoupeny šperky vyrobené z drahých kovů - zlata a stříbra jen skrovně, lze pohřebiště celkovou vybaveností hrobů zařadit k "bohatým" nekropolím. Teprve budoucí výzkumy mohou osvětlit, zda zde nalezené hroby bojovníků se sekerami a ostruhami patřily příslušníkům jízdní "zálohy" velkomoravského vojska, organizovaného na hradě na "Valech" a zda osada, jejíž obyvatelé zde pochovávali, se podílela na zajištění provozu hradu dodávkami zemědělských produktů a dalšími službami. Velkomoravské Mikulčice byly vojenskou pevností, centrem politické moci vládnoucího rodu Mojmiřovců a významným střediskem církevní správy. Bohaté archeologické nálezy zde dokumentují vyspělé dvorské prostředí. Pro ně jsou charakteristické nejen honosné výrobky svěbytného uměleckého řemesla, nálezy mečů nebo luxusních a importovaných předmětů, ale například i doklady bohatého jídelníčku v podobě pestré skladby ovoce a zeleniny. Pozoruhodné úrovně dosáhla vzdělanost, pěstovaná především v církevních kruzích. Kontinuita centrálního místa v Mikulčicích, jejíž počátky tkví již v předvelkomoravském období 8. století, byla přerušena se zánikem Velké Moravy. Stát oslabený vnitřními rozpory podlehl na počátku 10. století tlaku Maďarů. Část obyvatel hradu a podhradí odešla do okolí, kde se usazovala ve stávajících sídlištích nebo kde zakládala nové zemědělské osady. Někteří z velmožů si mohli uchovat určitou výsadní pozici v rámci místních mocenských struktur, někteří bojovníci se patrně účastnili válečných tažení Maďarů. Schopní řemeslníci se přesunuli do vzdálenějších center, jakými byly například hrady v Přemyslovských Čechách, kde pokračovali v tradici předchozí výroby. Část obyvatelstva mohla odejít do prostoru dnešní zastavěné části Mikulčic, kde lze s obdobím pokročilého 10. až první poloviny 11. století spojit sídlištní nálezy od kostela a hrobové nálezy z prostoru hřiště a z trati "Panské". K nejmladším nálezům na pohřebišti v "Panském" patří uherské denáry Štěpána I. (997-1038), Petra (1038-1041, 1044-1046) a Ondřeje (1046-1060). V místě bývalého centra na "Valech" zůstala jen nevelká skupina obyvatel, rozptýlená v několika usedlostech, dvorcích nebo osadách vesnického charakteru. Život těchto sídlišť skončil ve 13. století. Jedinou výjimkou byl prostor "Kosteliska", kde ve 14. a 1. pol. 15. století stála na pozůstatcích 9. kostela drobná tvrz.

E-mail: mistostarosta@mikulcice.cz

Web

URL: www.mikulcice.cz

Kontaktní osoba: Ing. Jan Vlašic

Telefon: 518 357 230

Telefon:

Fax:

Adresa: Mikulčice 245, 696 19 Mikulčice

Poloha: 48°49'3.482"N 17°3'7.334"E

Otevírací doba:

\$LOGOIMAGE